

Datum:
2026-05-18

Diarienummer:
KSN-2026-01752

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Handläggare:
Ted Dahlberg

Riktlinjer för elhandel i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** revidera riktlinjer för elhandel i Uppsala kommun enligt ärendets bilaga.

Ärendet

Sedan 2018 har kommunen hanterat elprissäkringar genom en upphandlad elleverantör, i stället för att hantera elprissäkringar direkt på börsen. I samband med denna förändring upprättades också ett styrdokument för elhandeln, riktlinjer för elhandel i Uppsala kommun.

Sedan upprättandet av riktlinjerna för elhandel har förändringar av marknaden gjort att elleverantörer inte längre är villiga att ta lika stora risker som tidigare, och dessa måste i stället hanteras av kunden, alltså Uppsala kommun.

I ärendet föreslås att avsnitten om volymrisk och profilrisk i riktlinjerna för elhandel uppdateras för att bättre spegla de nya förutsättningarna, samt att utöka perioden som prissäkring får göras till fem år.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Uppsala kommun och de kommunala bolag som är anslutna till kommunens elavtal har i sin verksamhet ett omfattande behov av el för användning i framför allt fastigheter. Totalt uppgick elförbrukningen i elavtalet under 2025 till cirka 74 gigawattimmar. Förändringar i elpriset, eller risker förknippade med elhandel kan innebära en risk för kostnadsökningar. Därför regleras hanteringen av elprissäkringar

och hanteringen av de risker som är förknippade med elhandeln genom riktlinjer för elhandeln för att så långt som möjligt få kontroll över framtida elkostnader.

Riktlinjerna utgör det övergripande ramverket för hur kommunens elhandel och elhandelsrelaterade frågor ska hanteras. Riktlinjerna anger regler för hur elinköpen ska ske, identifierar risker och hur riskerna hanteras samt hur ansvaret är fördelat. Riktlinjerna omfattar hanteringen av elförbrukning i det elavtal där elförbrukningen för Uppsala kommun och för flera av de kommunala bolagen ingår.

I början av 2026 genomfördes en ny upphandling av elleverantör med ett avtal som börjar gälla 2029. Större osäkerhet i omvärlden har gjort energimarknaden mer svåröversäglig, vilket lett till att elleverantörer inte längre är villiga att ta lika stora risker som tidigare. Detta innebär att kommunen i elhandelsavtalet från 2029 får ta över ansvaret för risker som tidigare bars av elleverantören.

Den föreslagna uppdateringen av styrdokumentet, riktlinje för elhandel i Uppsala kommun, ärendets bilaga, tydliggör de nya villkoren i avsnitten gällande volymrisk och profilrisk. Den utökar också perioden som prissäkring kan ske till fem år i stället för som tidigare fyra, för att så långt det går begränsa prisrisken.

Det reviderade styrdokumentet har tagits fram med utgångspunkt i befintliga elhandelsriktlinjer.

Ekonomiska konsekvenser

I och med att kommunen får ta ansvar för volymrisk som tidigare bars av elleverantören finns risken att prissäkrad volym avviker mer än tillåtet från faktiskt levererad volym, det vill säga att kommunen förbrukar mer eller mindre el än prognosen förutsagt. Detta kan leda till ökade kostnader om kontrakt måste säljas på marknaden för att kompensera för skillnaden.

Kommunen ansvarar även för profilrisk som kan leda till ökade kostnader på grund av skillnader mellan säkrad volym och faktisk förbrukning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 18 maj 2026
- Bilaga, Riktlinjer elhandel för Uppsala kommun

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ola Hägglund
Ekonomidirektör och biträdande stadsdirektör

Riktlinje elhandeln för Uppsala kommunkoncern

Normerande styrdokument

Berörd verksamhet: Uppsala kommuns förvaltningar och bolag

Beslutsfattare: Kommunstyrelsen

Beslutsdatum: 2026-09-30

Diarienummer: KSN-2026-01752

Dokumentansvarig: Fastighetsdirektör

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Övergripande principer	3
Definitioner och begrepp	3
Risker, hantering och mandat	4
Prisrisk.....	4
Prissäkring av inköp	4
Valutarisk	5
Prisområdesrisk	5
Volymrisk och obalans	5
Profilrisk.....	5
Motpartsrisk	5
Administrativ risk.....	6
Politisk risk.....	6
Risk med Elcertifikat.....	6
Administration.....	6
Miljökrav	6
Rapportering.....	6
Ansvar	7
Relaterade dokument.....	7

Inledning

Uppsala kommun och till elhandelsavtalet anslutna kommunala bolag, har i sin verksamhet ett omfattande behov av el för användning i kommunens fastigheter och övrig kommunal verksamhet. Fortsättningsvis benämns Uppsala kommun och anslutna kommunala bolag för koncernen. Prisförändringar på elmarknaden innebär risk för kostnadsökningar, vilka kan ge oönskade budgetavvikelser. Gemensamma principer för elhandel bidrar till god ekonomisk hushållning, förutsägbara elkostnader och en enhetlig hantering av risker inom kommunkoncernen. Riktlinjen stödjer kommunens arbete med ekonomisk styrning samt genomförandet av relevanta miljö- och klimatmål.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att:

- så långt det är möjligt ha kontroll över koncernens framtida elkostnader
- ange övergripande regler för hur elinköp inom koncernen ska ske
- beskriva hur ansvaret för elhandelsverksamheten fördelas
- ange vilka risker koncernen är utsatt för på grund av elhandeln
- beskriva hur dessa risker ska begränsas, följas upp och rapporteras.
- Koncernen ska genom en fastställd inköpsmodell säkerställa en stabil och förutsägbar inköpskostnad för el.
- Optimera Uppsala kommuns elkostnad inom ramen för denna riktlinje.

Omfattning

Denna riktlinje gäller för Uppsala kommunkoncern. Kommunstyrelsen beslutar om tillfälliga avvikelser i riktlinjen om särskilda skäl föreligger.

Övergripande principer

Styrande principer för Uppsala kommuns elinköp är:

- För att åstadkomma en jämn prisutveckling över tid ska koncernens elkraftbehov prissäkras löpande enligt den nedan angivna prissäkringsstrategin.
- Prissäkrad volym får inte överstiga underliggande prognostiserad förbrukning.
- Handel i spekulativt syfte ska inte förekomma.

Definitioner och begrepp

Begrepp som används i denna riktlinje är:

- **Prisrisk:** Med prisrisk menas risken för att elpriset ökar till följd av ogynnsam utveckling av marknadspriset på el.
- **Prissäkring:** Att i förväg handla upp el på marknaden för att få ett fast, förutsägbart pris under en viss period.

- Valutarisk: risken för att elpriset stiger till följd av att kronan försvagas i förhållande till Euro.
- Prisområdesrisk: Den nordiska elmarknaden är uppdelad i olika prisområden där spotpriset kan skilja sig åt mellan olika områden på grund av begränsningar i överföringskapacitet. Prisområdesrisk är risken att elpriset i ett specifikt elområde avviker från det förväntade priset eller priset i andra elområden.
- Volymrisk: risken för att prissäkrad volym avviker mer än tillåtet från faktiskt levererad volym. Om detta sker finns risk för ökade kostnader, i de fall kontrakt måste säljas på marknaden.
- Profilirisk: osäkerhet kring framtida finansiella utfall orsakade av en differens mellan säkrad volym och faktisk förbrukning enligt mätning per kvart.
- Motpartsrisk: risken för att den eller de kontraktsmotparter Uppsala kommun har i sina inköpsavtal inte kan fullgöra sina förpliktelser. Motpartsexponeringen mäts som det totala marknadsvärdet för samtliga avtal som bolaget har med en och samma motpart.
- Administrativ risk: risken för förluster till följd av bristfälliga interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller brottslig verksamhet.
- Politisk risk: risken för att förlora pengar till följd av ändringar i regelsystemen.
- Elcertifikat: är ett marknadsbaserat stödsystem för att öka produktionen av förnybar el. Elcertifikat tilldelas producenter som genererar el från förnybara energikällor. Priset på elcertifikat bestäms av tillgång och efterfrågan.
- Portföljförvaltare: ansvarig för att optimera och hantera koncernens elrelaterade affärer och risker på energimarknaden.

Risker, hantering och mandat

I fastställd riktlinje definieras risk som risken att ogynnsamma prisförändringar på elmarknaden leder till högre elkostnader för koncernen. I detta avsnitt redovisas de risker som kan uppstå i samband med elhandeln och beskrivs hur riskerna kan begränsas, i vissa fall elimineras.

Prisrisk

Prisrisken hanterar genom att elpriset säkras utifrån prognosticerad förbrukning enligt fastställd modell för prissäkring.

Prissäkring av inköp

För att så långt det är möjligt begränsa prisrisken ska inköpen prissäkras löpande över en period av fem år (60 månader). Prissäkringen sker successivt och i enlighet med nedanstående modell, där angiven prissäkringsnivå ska vara uppfylld innan utgång av respektive angiven period. Med normal prissäkringsnivå avses uppnådd säkringsnivå under en normal marknadssituation. Det vill säga då fundamentala faktorer som hydrologisk balans, kärnkraftstatus, förbrukningsutveckling liksom rent prismässiga makroanalyser anses ligga på marknadsmässigt normala nivåer. Minsta nivå avser lägsta tillåtna prissäkringsnivå vid periodens utgång.

Föreskriven prissäkringsnivå i procent av prognostiserat inköp:

Tidsperiod	Säkrad nivå av prognostiserad förbrukning		
	Miniminivå	Maximinivå	
3 - 6 mån före leveransårets start	50%	100%	t + 1
Vid leveransårets start	100%	100%	t + 1
2 år före leveransårets start	50%	80%	t + 2
3 år före leveransårets start	0%	80%	t + 3
4 år före leveransårets start	0%	80%	t + 4
5 år före leveransårets start	0%	80%	t + 5

Valutarisk

Valutarisken hanteras genom att prissäkring alltid sker i svenska kronor.

Prisområdesrisk

Prisområdesrisk hanteras genom att prissäkring alltid sker med referens till det prisområde där verksamheten bedrivs, för Uppsala kommun elprisområde SE3.

Volymrisk och obalans

Volymrisken minimeras genom att prognosen för den framtida förbrukningen görs med största möjliga noggrannhet.

Avtal till och med 2028-12-31: Hur stor avvikelser får vara mellan prissäkrad volym för det aktuella leveransåret och den fysiska leveransen ska framgå i avtalet med upphandlad elleverantör. Upphandlad elleverantör bär också risken för obalanser.

Avtal från och med 2029-01-01: all volymrisk ligger på Uppsala kommun, då ingen elleverantör är villig längre att ta volymrisk, samt att kostnaden för obalans läggs på Uppsala kommun.

Profilrisk

Avtal till och med 2028-12-31: Profilrisken hanteras genom att Uppsala kommun upphandlar en elleverantör som tar profilrisken.

Avtal från och med 2029-01-01: all profilrisk ligger på Uppsala kommun, då ingen elleverantör längre är villig att ta profilrisk.

Motpartsrisk

Motpartsrisken reduceras genom att prissäkringar endast ingås med solida och stabila portföljförvaltare. Motpartsrisken hanteras genom att ställa krav på portföljförvaltarens finansiella ställning vid upphandling.

Administrativ risk

Med klara och entydiga rutiner reduceras den administrativa risken. Den administrativa risken hanteras genom att fastighetsdirektör säkerställer att medarbetare som arbetar med elhandeln har rätt kompetens samt att elinköpsansvarig fortlöpande utformar och vidareutvecklar rutiner.

Politisk risk

Den politiska risken reduceras bäst genom löpande följa förslag till förändringar i regelsystemen och utvärdera vilka konsekvenser ändringarna kan få för verksamheten. Det åligger Elinköpsansvarig att sköta omvärldsbevakning och föreslå lämpliga åtgärder för att möta nya regler.

Risk med Elcertifikat

I handeln med elcertifikat exponeras koncernen för risken att marknadspriset på elcertifikat ökar. Koncernen skall för att minska denna risk tillämpa en prissäkringsstrategi som följer uppsatta regler. Formerna för säkring av elcertifikat ska överenskommas mellan elinköpsansvarig och portföljförvaltaren.

Administration

Elinköpsansvarig ser till att prissäkringar internt hanteras med den kompetens som krävs. Elinköpsansvarig är ansvarig för att ett lämpligt administrativt stöd finns inom elinköpsfunktionen.

Miljökrav

Formella garantier för bevis om elens härkomst ska löpande inköpas i volym som motsvarar bolagets totala elinköp.

Koncernen ska använda el som kommer från förnyelsebara energikällor t.ex. vind, vatten och sol.

Koncernen ska ha ”Bra miljöval” el från förnyelsebara energikällor för att stödja målen i kommunens miljöprogram.

Rapportering

Minst en gång per år ska Fastighetsdirektör lämna en rapport över Uppsala kommuns elhandel till kommunstyrelsen. I denna skall framgå följande:

- Inköp för de månader som hittills gått i leverans under innevarande år samt helårsuppgifter för de senaste åren
- Aktuella elpriser
- Jämförelse prognos mot verkligt utfall
- Eventuella divergenser från fastställd riktlinje

- Snittpris för framtida leveransår
- Bedömning framåt av elpris och elmarknad

Ansvar

Ansvar för elhandelsområdet inom koncernen fördelas mellan kommunstyrelsen och ansvarig förvaltning enligt nedan.

Kommunstyrelsen ansvar består i att:

- följa utvecklingen inom elhandelsområdet genom minst en årlig rapportering

Fastighetsdirektörens ansvar består i att:

- tillse att riktlinjen följs
- löpande kontrollera och utvärdera arbetet med elhandeln
- minst en gång per år rapportera till kommunstyrelsen om utvecklingen inom elhandelsområdet
- se över och föreslå förändringar av riktlinjen till kommunstyrelsen
- utse elinköpsansvarig(a) för elhandeln som sköter det löpande arbetet inom elhandelsområdet

Relaterade dokument

- Delegationsordning för kommunstyrelsen
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- Klimatbudget
- Miljöprogram för Uppsala kommun